

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Історичний факультет
Кафедра етнології

Затверджено

На засіданні кафедри етнології
історичного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 26 серпня 2020 р.)

Завідувач кафедри

проф. Сілецький Р.Б.

Силабус вибіркової навчальної дисципліни
циклу загальної (гуманітарної та соціально-економічної) підготовки
«Гуцули, бойки, поліщуки: між традицією та
сучасністю»,
що пропонується здобувачам
першого (бакалаврського) ступеня вищої освіти

Львів 2020 р.

Силабус курсу
“Гуцули, бойки, поліщуки: між традицією та сучасністю”

Назва курсу	Гуцули, бойки, поліщуки: між традицією та сучасністю
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Історичний факультет, кафедра етнології
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Загальноуніверситетська дисципліна з циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки
Викладачі курсу	Гілевич Ігор Ярославович, кандидат історичних наук, доцент кафедри етнології
Контактна інформація викладачів	ihor.hilevych@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Щовівторка, 15:00–17:50 год. (Університетська, 1, ауд. 322) або ж онлайн на платформі ZOOM за лінком https://zoom.us/j/96004566894?pwd=TEp4eEkzdllhUG9MYkMrYjJwa3FFQT09 Meeting ID: 960 0456 6894 Passcode: 3Xhhm5
Сторінка курсу	https://clio.lnu.edu.ua/course/hutsuly-boyky-polishchuky-mizh-tradytsiiei-ta-suchasnistiu На платформі Moodle http://e-learning.lnu.edu.ua/course/view.php?id=3794
Інформація про курс	Курс розроблено на основі найновіших здобутків етнологічної та суміжних дисциплін з метою ознайомлення студентів із регіональним виміром етнокультурної спадщини українського народу, специфікою її побутування на сучасному етапі та туристичним потенціалом. Залучений пласт творів художньої літератури, фото- та кіномистецтва про традиційну культуру українців представлено не лише з позицій історичного джерелознавства, а й використано задля розширення світогляду студентів, формування у них естетичних та гуманістичних орієнтирів.
Коротка анотація курсу	Дисципліна “Гуцули, бойки, поліщуки: між традицією та сучасністю” належить до циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки для студентів третього курсу, та викладається у шостому семестрі в обсязі 3 кредитів за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	На основі найновіших здобутків української етнологічної науки та суміжних дисциплін розширити знань студентів про процес формування меж історико-етнографічних районів України, історію їхнього дослідження, загальноукраїнські риси, регіональні особливості та локальну специфіку основних ділянок традиційної культури етнографічних (гуцули, лемки, бойки, поліщуки) та локальних груп (волиняни, подоляни, покутяни, слобожани та ін.) українського народу. Розкрити природні, політичні й міграційно-демографічні чинники, які зумовили появу і розвиток у різних районах відмінних елементів

	<p>етнокультури. На фоні цього розмаїття простежити інваріантні (незмінні) компоненти традиційної культури, тобто спільні для українців на всій їхній етнічній території. Показати роль елементів традиційної культури у сучасному житті мешканців різних етнографічних районів України, їхній потенціал у розвитку туристичної привабливості України.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Основна література:</p> <p>Бойківщина: історико-етнографічне дослідження / за ред. Ю.Г.Гошка. К. : Наукова думка, 1983. 304 с.</p> <p>Гілевич І. Постчорнобильські експедиції 1993–2018 років на тлі польових дослідженнях Полісся України другої половини ХХ – початку ХХІ ст. // Вісник Львівського університету. Серія історична. 2019. Спеціальний випуск: На пошану професора Романа Шуста. С. 952–966.</p> <p>Глушко М. Етнографічне районування України: стан, проблеми, завдання (за матеріалами наукових досліджень другої половини ХХ – початку ХХІ століть) // Вісник Львівського університету. Серія історична. 2009. Вип. 44. С. 179–214.</p> <p>Глушко М. Етнографічне районування української Галичини (за матеріалами наукових досліджень ХІХ – початку ХХ ст.) // Галичина: Етнічна історія: тематичний збірник статей. Львів, 2008. С. 46–80.</p> <p>Глушко М. Середнє Полісся у системі етнографічного районування України: локалізація, межі (За матеріалами наукових досліджень другої половини ХХ – початку ХХІ ст.) // Вісник Львівського університету. Серія історична. 2008. Вип. 43. С. 15–33.</p> <p>Глушко М., Хомчак Л. Надсяння: традиційна культура і побут (етнолінгвістичні скарби). Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2017. 591 с.</p> <p>Горленко В. Литвини півночі України – ймовірний уламок нащадків племені літописних сіверян // Пам'ятки України. 2001. № 1–2. С. 85–103.</p> <p>Гузій Р. З народної танатології: карпатознавчі розсліди. Львів: ІН НАН України, 2007. 351 с.</p> <p>Гуцульщина: Історико-етнографічне дослідження / відп. ред. Ю. Г. Гошко. К.: Наукова думка, 1987. 471 с.</p> <p>Етнографічні групи українців Карпат. Бойки / за ред. С. Павлюка. Харків: Фоліо, 2020. 576 с.</p> <p>Етнографічні групи українців Карпат. Гуцули / за ред. С. Павлюка. Харків: Фоліо, 2020. 384 с.</p> <p>Етнографічні групи українців Карпат. Лемки / за ред. С. Павлюка. Харків: Фоліо, 2020. 368 с.</p> <p>Кирчів Р. Етнографічне районування України // Етнографія України: Навч. посіб. / За ред. проф. С. А. Макарчука. Вид. 2-ге, перероб. і доп. Львів: Світ, 2004. – С. 123–147.</p> <p>Кирчів Р. Із фольклорних регіонів України: нариси й статті. Львів : ІН НАН України, 2002. 351 с.</p> <p>Кирчів Р. Опілля як етнографічно-фольклорний регіон України // Народознавчі Зошити. 2005. № 1–2. С. 50–59.</p> <p>Кирчів Р. Покуття як історико-етнографічний район України // Народознавчі зошити. 2017. № 1. С. 3–22.</p> <p>Кирчів Р. Ф. Етнографічне дослідження Бойківщини. К.: Наукова думка, 1978. 174 с.</p> <p>Кожолянюк Г. Етнографія Буковини. Чернівці, 1999. Т. 1. 378 с.; 2001.</p>

	<p>Т. 2. 424 с.; 2004. Т. 3. 392 с.</p> <p>Кутельмах К. Календарна обрядовість як етногенетичне джерело // Етногенез та етнічна історія населення Українських Карпат. У 4-х тт. Львів: ІН НАН України, 2006. Т. II: Етнологія та мистецтвознавство. С. 473–557.</p> <p>Кушнір В. Г. Господарсько-побутова адаптація українців південно-західного степу і нижнього Подунав'я (друга половина XIX – перша половина XX ст.). Одеса: КП ОМД, 2012. 191 с.</p> <p>Лемківщина: історико-етнографічне дослідження у 2 т. / за ред. С. П. Павлюка. Львів : Інститут народознавства НАН України, 1999. Т. 1. 360 с.; 2002. Т. 2. 417 с.</p> <p>Макарчук С. Історико-етнографічні райони України: навч. посіб. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2012. 351 с., 53 іл.</p> <p>Поділля: Історико-етнографічне дослідження / [відп. ред. А. П. Пономарьов]. К.: ВНКЦ “Доля”, 1994. 499 с.</p> <p>Пуківський Ю. Весняна календарно-побутова обрядовість українців історико-етнографічної Волині: монографія. Львів, 2015. 310 с.</p> <p>Радович Р. Поліське житло: культурно-генетичні витоки та еволюційні процеси. Львів: ІН НАНУ, 2017. 851 с.</p> <p>Тиводар М. Етнографія Закарпаття: історико-етнографічний нарис. Ужгород: Гражда, 2011. 416 + 16 с. кол. іл.</p> <p>Холмщина і Підляшшя: історико-етнографічне дослідження / відп. ред. В. Борисенко. К. : Родовід, 1997. 383 с.</p>
Тривалість курсу	90 год.
Обсяг курсу	32 годин аудиторних занять. З них 16 години лекцій, 16 годин практичних занять та 58 години самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення курсу студент буде:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - етнографічні та локальні групи українського народу, найважливіші особливості їхньої традиційної культури; - основні літературні праці, фільми та твори мистецтва, що присвячені традиційній культурі етнографічних та локальних груп українського народу; <p>розуміти</p> <ul style="list-style-type: none"> - зміст понять: етнос, етнографічна група, локальна група, етнографічний район, етнічна група, етнічна ідентичність, національний, національна меншина, ознаки і властивості, свідомість, самосвідомість, самоідентифікація, традиційно-побутова культура; - тенденції трансформації та нівеляції регіональних особливостей традиційної культури українців упродовж XIX – початку XXI ст.; - роль елементів традиційної культури у сучасному житті мешканців різних етнографічних районів України, їхній потенціал у розвитку туристичної привабливості України загалом та її окремих регіонів зокрема; <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - самостійно давати комплексну характеристику традиційної культури, ареалу розселення та історії дослідження різних етнографічних та локальних груп українського народу; - застосовувати на практиці у туристичній, освітній, мистецькій,

	рекламній, торгівельній, розважальній та інших сферах ті знання, що студент отримав під час вивчення курсу;
Ключові слова	Етнологій, історико-етнографічне районування, етнографічна група, локальна група, традиційна культура, туристичний потенціал
Формат курсу	Очний
Час і місце проведення навчальної дисципліни	Проведення лекцій, практичних занять та консультації для кращого розуміння тем.
Теми	<ol style="list-style-type: none"> 1. Регіональна палітра традиційної культури українців. Основні тенденції трансформації та нівеляції регіональних особливостей традиційної культури українців упродовж XIX – початку XXI ст. Роль регіональних особливостей традиційної культури в українському суспільстві початку XXI ст. 2. Українське Полісся: архаїчна культура, трагічний вплив політичних та техногенних чинників 3. Гуцульщина 4. Бойківщина 5. Лемківщина 6. Південь України: історія заселення та етнокультурна палітра 7. Середня Наддніпрянщина та Слобожанщина 8. Інші етнографічні райони України
Підсумковий контроль, форма	Залік
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з історії та культури, достатніх для сприйняття категоріального апарату курсу.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекції, презентації, тести та творчі проекти, зокрема, есеї та укладання екскурсійних маршрутів та ін.
Необхідне обладнання	З урахуванням особливостей навчальної дисципліни та умов дистанційного навчання необхідний комп'ютер з програмним забезпеченням для створення та відображення презентацій і відеоматеріалів.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <p>практичні заняття: 45% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 45;</p> <p>творча робота: 30% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 30 балів;</p> <p>контрольний замір (модуль) у формі тестування: 25% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 25 балів.</p> <p>Підсумкова максимальна кількість балів – 100.</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями.</p> <p>Література. Уся література, яку студент не зможе знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі</p>

	<p>третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали за практичні заняття, за творчу роботу та за тестування. При цьому обов'язково враховується недопустимість пропусків та запізнь на заняття, користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням, списування та плагіат, несвоєчасне виконання поставленого завдання тощо.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до практичних занять та самостійного опрацювання</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Етнографічні групи українців Карпат у дослідженнях членів “Руської трійці” 2. Форми адаптації господарських занять українців до умов Півдня України (кін. XVIII – сер. XX ст.). 3. В'ячеслав Кушнір як дослідник традиційної культури українців південно-східного Поділля, Побужжя, Буджака та Задунав'я. 4. Опішня – гончарська столиця України 5. Історія колонізації Слобожанщини та її вплив на традиційну культуру місцевих мешканців 6. Феномен березнівської шляхти 7. Традиційна культура бойків, лемків та гуцулів в експозиції Музеїв народної архітектури та побуту 8. Регіональні особливості відзначення свята Маланки. 9. Традиційне гуцульське мосяжництво 10. Гуцульщина в художній літературі кінця XIX – XX ст. 11. Етнофестивальний туризм: теоретичні засади й етногеографічні аспекти організації 12. Регіональні особливості традиційного одягу бойків, гуцулів та лемків. 13. Становище лемків у сучасній Польщі та Словаччині. Проблеми їхньої самоідентифікації. 14. Чорнобильська катастрофа та традиційна культура поліщуків 15. Гуцульщина в кінематографі. 16. Традиційна культура гуцулів на світлинах кінця XIX – середини XX ст. 17. Закарпаття в системі історико-етнографічного районування України. 18. Надсяння: історико-етнографічна характеристика. 19. Покуття: історико-етнографічна характеристика. 20. Опілля: історико-етнографічна характеристика. 21. Історико-етнографічне районування Галичини. 22. Бойківська та лемківська дерев'яна сакральна архітектура. 23. Регіональні етнографічні музеї України кінця XIX – початку XXI ст.
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>